

Uudet toimipisteet ja ekotukikoulutettavat kunnittain**Hyvinkää:**

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukikoulutettavia</u>
Tilapalvelut	ei	1
Martintalo:		
- Martin koulu	on	1 Martintalon yht. kiint. hoitaja
- Martinkuilman koulu	on	2
- Martin päivähoito	on	1
- Verhojan koulu	on	3
Hiidenkiuas päivähoito	on	4
Ateria- ja puhtauspalvelut	ei	1
		2

Yhteensä 7 toimipistettä, 4 seurattavaa kohdetta ja 15 henkilöä

Yhteyshenkilö: Markku Nieminen, Hyvinkään kaupungin tekninen ja ympäristötoimiala

Järvenpää:

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukikoulutettavia</u>
Järvenpään yhteiskoulu (<i>vanha kohde</i>)	on	1 uusi henkilö
Kartanon ylä- ja alakoulu (<i>vanhoja kohteita</i>)	on	4 uutta henkilöä

Yhteensä 5 henkilöä

Yhteyshenkilöä ei ole

Kerava:

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukikoulutettavia</u>
Ahjon koulu (<i>vanha kohde</i>)	ei	2 uutta henkilöä
Ali-Keravan koulu (<i>vanha kohde</i>)	ei	1 uusi henkilö
*Keskustan päiväkotit	on	3
*Folkhälsan svenska daghem	ei	3

* Keskustan päiväkodilla ja Folkhälsan svenska daghemillä on yhteinen kiinteistöhoitaja.

Yhteensä 2 toimipistettä, 1 seurattava kohde ja 8 henkilöä

Yhteyshenkilöä ei ole

Kirkkonummi:**Toimipisteet**   **Seuranta**   **Ekotukikoulutettavia**Veikkolan koulu (*vanha kohde*)   on   1 uusi henkilö

Yhteyshenkilö: Risto Utriainen, Kirkkonummen kunnan tilapalvelut

Mäntsälä:

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukikoulutettavia</u>
Anttilan päiväkoti	on	4
Kaunismäen päiväkoti	on	2
Ehroosin koulu	ei	1
Mäntsälän lukio	ei	2
Nurmisten koulu ja päiväkoti	ei	2
Saviahon päiväkoti	ei	3
Säilinkään koulu	ei	2
Sääksjärven koulu	ei	1
Terveyskeskus	ei	4
Mäntsälän vuokra-asunnot Oy	ei	1
Hoivakoti Kotokartano	ei	1
Kunnantalo (<i>vanha kohde</i>)	on	1 uusi henkilö
Hyökännummen päiväkoti	ei	1
Taikametsän päiväkoti	ei	2

Yhteensä 14 toimipistettä, 2 seurattavaa kohdetta ja 27 henkilöä

Yhteyshenkilö: Pirjo Härö: Mäntsälän kunnan tilapalvelut

Nurmijärvi:

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukikoulutettavia</u>
Tilakeskus	ei	1
*Terveyskeskus	on	4
Rajakaaren liikuntahalli	on	1
*Professorintien päiväkoti	on	3
*Haikalan koulu	on	2
*Haikalan päiväkoti	on	3
Aleksia ruokapalvelut	ei	1

*Terveyskeskuksella, Professorintien päiväkodilla sekä Haikalan koululla ja päiväkodilla on kaksi yhteistä kiinteistöhoitajaa.

Yhteensä 7 toimipistettä, 5 seurattavaa kohdetta ja 9 henkilöä

Yhteyshenkilö: Esko Lahti, Nurmijärven kunnan tilakeskus

Pornainen:

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukikoulutettavia</u>
Parkojan koulu ja leirimaja	ei	1

Kaksi toimipistettä ja yksi yhteinen kiinteistöhoitaja

Yhteyshenkilö: Petri Heikkilä, Pornaisten kunnan tilapalvelut

Sipoo:

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukikoulutettavia</u>
Boxbyn koulu	ei	3
Lukkarin koulu	on	2
Sipoonlahden koulu (<i>vanha kohde</i>)	on	2 uutta henkilöä
Hansaksen päiväkot	ei	1

Uusi yhteyshenkilö: Suvi Tuiskunen, Sipoon kunnan tilapalvelut

Yhteensä 3 toimipistettä, 1 seurattava kohde ja 9 henkilöä

Tuusula:

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukikoulutettavia</u>
Kellokosken koulu	ei	2
Keskuskeittiö	ei	1
Klaavonkallion päiväkot	ei	1
Leirikeskus Metsäpirtti	on	2
Mikkolan koulu (<i>vanha kohde</i>)	ei	2
Mikkolan päiväkot (<i>vanha kohde</i>)	on	1 uusi henkilö
Kunnan varikko	on	2

Yhteensä 5 toimipistettä, 2 seurattavaa kohdetta ja 11 henkilöä

Yhteyshenkilö: Katerina Zaitseva, Tuusulan kunnan tilakeskus

Vihti:

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukikoulutettavia</u>
Ojakkalan koulu ja päiväkot	on	3
Vihdin kunnan liikuntatoimi	ei	1

Kiinteistön käyttäjien yhteyshenkilö Mari Pihlaja-Kuina, Vihdin kunnan tekninen ja ymp. keskus

Yhteensä 3 toimipistettä, 2 seurattavaa kohdetta ja 5 henkilöä

Kunnissa yhteensä:

- **uusia toimipisteitä 43**
- **uusia seurattavia toimipisteitä 17**
- **uusia henkilöitä 91**

Vanhat toimipisteet ja ekotukihenkilöt kunnittain

Hyvinkää:

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukihenkilöitä</u>
Kauniston palvelukeskus	ei	1
Tekninen ja ympäristötoimiala + hammashoitola	on	3
Hakalantalo:	on	1 yhteinen kiinteistöhoitaja
- Hakalan koulu	on	1
- Hakalanpolun koulu	on	1
- Hakalantalon päiväkot	on	1
Kaupungintalo + puhtauspalvelut	on	2
Wanha Villatehdas	ei	1
Ateriapalvelut	ei	1
Hyvinkään vuokra-asunnot Oy	ei	1
Sveltsin uimala	ei	1
Tekninen palvelukeskus	ei	1
Nuorisotalo Silta	ei	1

Yhteyshenkilö: Markku Nieminen, Hyvinkään kaupungin tekninen ja ympäristötoimiala
Yhteensä 13 toimipistettä, 6 seurattavaa kohdetta ja 17 henkilöä

Järvenpää:

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukihenkilöitä</u>
*Kartanon ala- ja yläkoulu	on	0
*Järvenpään yhteiskoulu	on	0
Mestari toiminta Oy	ei	1
Seutulähtö	ei	1

* Kartanon ala- ja yläkoulu sekä Järvenpään yhteiskoulu olivat nimellisesti mukana hankkeessa seurattavina toimipisteinä ilman ekotukikoulutettavia.

Ei ole ollut yhteyshenkilöä

Yhteensä 4 toimipistettä, 2 seurattavaa kohdetta ja 2 ekotukihenkilöä

Kerava:

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukihenkilöitä</u>
Ali-Keravan koulu	ei	1
Keravanjoen koulu	on	2
Ahjon koulu	ei	2

Ei ole ollut yhteyshenkilöä

Yhteensä 3 toimipistettä, 1 seurattava kohde ja 5 henkilöä

Kirkkonummi:

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukihenkilöitä</u>
Kunnantalo	ei	1
Nissnikun koulu	ei	2
Kantvikin/Upinniemen koulu	ei	1 yhteinen
Kulttuuritoimi	ei	1
Veikkolan koulu	on	1

Yhteyshenkilö: Risto Utriainen, Kirkkonummen kunnan tilapalvelut
Yhteensä 6 toimipistettä, 1 seurattava kohde ja 7 henkilöä

Mäntsälä:

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukihenkilöitä</u>
Monitoimitalo	on	1
Päiväkoti Amanda	on	3
Kunnantalo	on	5

Yhteyshenkilö: Piijo Härö, Mäntsälän kunnan tilapalvelut
Yhteensä 3 seurattavaa toimipistettä ja 10 henkilöä

Nurmijärvi:

<u>Toimipisteet</u>	<u>Seuranta</u>	<u>Ekotukihenkilöitä</u>
Maarjittun koulu	oli	1
<i>(poistettiin remontiin vuoksi 05/2016)</i>		

Yhteyshenkilö: Esko Lahti, Nurmijärven kunnan tilapalvelut
Yhteensä 1 seurattava toimipiste ja 2 henkilöä

Pornainen:

Toimipisteet Seuranta Ekotukihenkilöitä

Pornaisten yhtenäiskoulu

on

2

Otalammen koulu

on

2

Tekninen ja ympäristökeskus

ei

2

Yhteyshenkilö (kiinteistöhuolto): Mikko Hyrönen, Vihdin kunnan tekninen ja ympäristökeskus
Yhteensä 5 toimipistettä, 2 seurattavaa kohdetta ja 8 henkilöä

Yhteyshenkilö: Petri Heikkiä, Pornaisten kunnan tilapalvelut

Yhteensä 1 seurattava toimipiste ja 3 henkilöä

Sipoo:

Toimipisteet Seuranta Ekotukihenkilöitä

Tilakeskus

ei

1

*Sipoonlahden koulu

on

4

*Mäntymäen päiväkot

on

3

*Päiväkot Miili

on

3

Nikkilän sydän

ei

1

*Sipoonlahden koululla, Mäntymäen päiväkodilla ja päiväkot Miilillä on yhteinen kiinteistöhoitaja

Yhteyshenkilö: Tiina Seppälä, Sipoon kunnan tilapalvelut

Yhteensä 5 toimipistettä, 3 seurattavaa kohdetta ja 10 ekotukihenkilöä

Tuusula:

Toimipisteet Seuranta Ekotukihenkilöitä

Hyrylän koulukeskus

on

4

Mikkolan koulu

ei

1

Mikkolan päiväkot

on

1

Lahelan Tertun päiväkot

ei

1

Riihikallion koulu

on

2

Toimintakeskus Keitunen

ei

1

Tuusulan perhetukikeskus

ei

1

Yhteyshenkilö: Katerina Zaitseva, Tuusulan tilakeskus

Yhteensä 7 toimipistettä, 3 seurattavaa kohdetta ja 12 henkilöä

Vihti:

Toimipisteet Seuranta Ekotukihenkilöitä

Kuoppanurmen koulukeskus

on

2

+ päiväkot

ei

1

Vihdin yhteiskoulu

ei

1

Kunnissa yhteensä:

- vanhoja toimipisteitä 48
- vanhoja seurattavia toimipisteitä 23
- vanhoja henkilöitä 76

Yhteensä kunnissa uusia ja vanhoja:

- 91 toimipistettä
- 40 seurattavaa toimipistettä
- 167 ekotukihenkilöä

Hyvä ekotukihenkilö,

Liite 2

Tämä on ekotukitoiminnan alkukartoituslomake. Sen avulla voi helposti selvittää oman työyhteisön energian- ja vedenkulutusta, jätteiden lajittelua, kierräystä, kulutusotettumuksia sekä liikkumista ja toimintakulttuuria. *Täydettyämme lomakkeen, käytkää läpi ne kohdat, jotka eivät vielä ole kunnossa työyhteisössänne ja päättäkää, missä teemasia haluatte lähettää liikkeelle. Samalla saatte tehdyksi ekotukitoimintaa koskevan toimintasuunnitelman.* Jos olette tehneet tai aiotte tehdä työyhteisössänne toimenpiteitä, joita ei lomakkeessa ole, voitte lisätä ne taulukoiden tyhjille riveille. Jos joku alkukartoituksessa oleva toimenpide ei kuulu työyhteisöenne toimialaan, voitte jättää sen huomiotta.

TAUSTATIEDOT

Virasto ja yksikkö:

Ekotukihenkilö(t):

Alkukartoituksen laatimispäivämäärä:

ENERGIA JA VESI

TOIMENPIDE	JO TOTEUTETTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLENNAINSTA	EI VAIKUTTA	HUOMIOITAVAA
Tietokoneet ja näytöt sammutetaan viimeistään työpäivän päättyessä ja näytöt myös lyhyempien taukojen ajaksi.					
Sähkölaitteet sammutetaan käytön jälkeen, ja yhteiset laitteiden sammutuskäytännöistä on sovittu yhdessä.					
Kohvautomaatit sammutetaan yöksi, mikäli laitteen toimittajalta on saatu siihen lupa.					
Työtilojen lämpötila on määritettävissä 21 °C, huoneiden todellisia lämpötiloja seurataan.					
Ikkunoiden ja ovien tiivyyttä ja pattereiden toimivuutta tarkkailaan säännöllisin väliajoin – tarvittaessa ilmoitus kiinteistöhuoltoon.					
Huonekatut ja ikkunoiden verhot on sijoitettu niin, etteivät patterit ja patterimostaarit peity.					
Valot sammutetaan työttöisiä poistuttaessa.					
Luonnonvaloa hyödynnetään ilojen valaistuksessa.					
Työtilojen ilmanvaihto on säädetty vastaamaan rakennuksen käyttöalkoja – tarvittaessa ilmoitus kiinteistöhuoltoon.					
Vedenkulutukseen kiinnitetään huomiota (erityisesti lämpimän veden kulutukseen).					
Tarkkailaan, että vesikalusteet eivät vuoda – tarvittaessa ilmoitus kiinteistöhuoltoon.					
Sähkökulutusta seurataan aktiivisesti.					
Lämmönkulutusta seurataan säännöllisesti.					
Vedenkulutusta seurataan säännöllisesti.					

Rakennusten lämmitys aiheuttaa yli 40 % ja sähkönkulutus yli 30 % KUUMA-seudun kasvihuonekaasupäästöistä.

KESTÄVÄ KULUTUS

TOIMENPIDE	JO TOTEUTETTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLEENNAISTA	EI VAIKUTTA	EI VOIDA VAIKUTTA	HUOMIOITAVAA
Työväestön hankinnat suunnitellaan tarpeita vastaaviksi ja hankitaan vain välttämättömiä.						
Hankinnoissa kiinnitetään huomiota hinnan lisäksi myös laatuun, ekologisuuteen ja kestävätyteen.						
Ympäristömerkitäytyä tuotteita ja palveluita (mm. Joutsenmerkki, Bra miljöväl, EU-kuikka) sekä uusiutuotteita suositaan.						
Tarjotussa suositaan kasvivalitsoehtoja, Luomutuotteita sekä Reilun kaupan tuotteita.						
Tavaroita ja laitteita lainataan, vuokrataan ja käytetään yhdessä muiden toimijoiden kanssa.						
Tietokoneita ja muita laitteita hankittaessa valitaan energiatalokkaita laitteita (mm. Energy Star-merkki ja energiamerkitä).						
Käytössä on monitoimilaitteita erillisien ja henkilökohtaisien laitteiden sijaan (esim. tulostimet).						
Käytössä on kesto tuotteita ja -asioita kertakäyttöisten sijaan.						
Kokouksissa käytetään dataprojektoria ja kokousasiakirjat lähetetään sähköisinä.						
Asiakirjat arkistoidaan mahdollisuuksien mukaan sähköisesti.						
Paperin kulutusta seurataan.						
Tulostusasetuksissa on oletusasetuksena kaksipuolisuus ja mustavalkoisuus.						
-Jos mahdollista, tulostetaan useampi sivu yhdelle arkille.						

LAJITTELU JA KIERRÄTYS

TOIMENPIDE	JO TOTEUTETTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLEENNAISTA	EI VAIKUTTA	EI VOIDA VAIKUTTA	HUOMIOITAVAA
Kaikki jätessiat on selkeästi merkity ja lajitteluohteet helposti saatavilla.						
Biojätteet, puutarhajäte ja risut lajitellaan.						
Tomrisio- ja sekopaperi lajitellaan Yrödessä/erikseen.						
Keräyskartonki lajitellaan.						
Ruskea pahvi lajitellaan.						
Meraillit lajitellaan.						
Lasit lajitellaan.						
Muovit ja energialajee lajitellaan (huom. PVC-tuotteet).						
Sähkö- ja elektronikkaromu toimitetaan sille tarkoitettuun keräykseen.						
Vaarallinen jäte toimitetaan vaarallisen jätteen keräykseen.						
Tulostimien ja monitoimilaitteiden värikasetit toimitetaan hyötykäyttöön valmistajan ohjeiden mukaan.						
Tarpeettomat tavarat annetaan pois esim. Logistiikkakeskuksen kautta.						
Työpölkällä on kierrätyspiste tai kirpputori.						
Yksipuolisesti tulostetu ja kopioitui paperit kerätään ja hyödynnetään uudelleen.						

Terveydenhuollossa syntyy monia ominaisia jätteitä, jotka edellyttävät tarkkaa lajittelua ja turvallisia pakkauksia.

LIIKKUMINEN

TOIMENPIDE	JO TOTEUTETTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLEENNAISTA	EI VAIKUTTA	HUOMIOITAVAA
Matkustaminen ja varsinkin ajokilometrit pyritään minimoimaan.					
Työmatkailuun ilhasvoimin kannustetaan.					
Henkilökunnalla on käytössään toimivat suihkuilat ja pukuhuoneet.					
Henkilökunnan pyörittäminen on turvallinen säilytystila, jossa on riittävästi pyörätelineitä.					
Henkilökunnan käytössä on yhteisiä polkupyöriä/sähköpolkupyöriä.					
Julkista liikennettä (erityisesti raitiovaunuita) ja kimpapyöriä suositetaan.					
Eitäkötä suositetaan, jos työtehtävät sen mahdollistavat.					
Eitäkoukusta on mahdollisuus järjestää.					
Kokous- ja koulutuskuksissa on kerrottu joukkoliikennemyönteisiä kokouspaikalle.					
Yhteiskäytössä olevat autot ovat sähkö-/vähäpäästöisiä autoja.					
Autojen käyttäjät opettelevat taloudellisen ajottavan.					

Organisaation on hyvä käyttää kannustimia kevyen- ja joukkoliikenteen suosion lisäämiseksi työmatkailikenteessä.

TOIMINTAKULTTUURI

TOIMENPIDE	JO TOTEUTETTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLEENNAISTA	EI VAIKUTTA	HUOMIOITAVAA
Työyhteisö viestii sähköisesti tai kasvokkain, paperilla tulostetaan vain ilmoitustalulle.					
Työyhteisöviestintää järjestettäessä pyritään suomaan vähäpäästöisiä vaihtoehtoja.					
Kelkki työntekijät ja sijaiset perendytetään työpaikan ympäristöasioihin.					
Henkilökunta osallistuu kestävää kehitystä tukeviin tapahtumiin, teemaviihköihin ja lisäkoulutuksiin.					
Henkilökuntaa kannustetaan tekemään kestäviä toimenpiteitä.					
Yhteistyötä klinteiston muiden toimijoiden kanssa ylläpidetään (esim. huoltomiehes, silvoojat).					
Kahvi laitetaan keittämisen jälkeen termoskannuihin ja kahvikelkin sammutetaan.					
Erityiskäytössä olevat viestit muille työntekijöille ympäristöasioista (esim. välittävät kuukausikirjeen eteenpäin).					
Asiakkaalle on tarjolla tietoa yksikön kestävästä toimintatavasta.					
Viestillä on käytössä ympäristöjärjestelmä.					
Käytössä oleva ympäristöjärjestelmä on serifioitu.					
Ympäristöjärjestelmistä on tiedotettu asiakkaalle.					

Energiankulutustiedot kannattaa tuoda kaikkien nähtäväksi kuukausitasolla verailien edellisissä vuosissa.

Kahvikelkin voi kuluttaa tunnissa saman verran energiaa kuin jääkaappi päivässä, siis termoskannut käyttöön.

TAVOITE

VUOSI: _____

TOTEUTETTAVA TOIMENPIDE	MITTARI*
HUOMIOITAVAA	

*MITTARI: Asia, jonka avulla toimenpiteiden toteutumista seurataan, esim. kulutetun paperin määrä, jätteen määrä, töihin pyöräilevien henkilöiden määrä, kampanjapäivään osallistuneiden määrä.

SEURANTA

VUOSI: _____

TOTEUTETTU TOIMENPIDE	TULOS MITTARILLA MITATTUNA*
HUOMIOITAVAA	
Sanallinen, oma arvio toimenpiteiden vaikuttavuudesta eli siitä, millainen merkitys toimenpiteillä on kustannusten ja ympäristön sekä toimintatapojen kannalta.	

*TULOS MITTARILLA MITATTUNA: esim. kuinka paljon paperinkulutus väheni, kuinka paljon jätteen määrä väheni, kuinka monta uutta työmatkapyöräilijää.

Liite 3

Ekotukitoiminnan alkukartoitusyhteenvetolomake

Mikä on rakennuksen valmistumisvuosi?

Onko rakennuksessa tehty remonteja, mitä ja milloin?

Onko kiinteistössä tehty energiakatselmus, milloin?

Mitä toimenpiteitä katselmustulosten pohjalta on tehty?

Miten sähkönkulutusta pyritään vähentämään (valaistus, muut sähkölaitteet)?

Miten lämmönkulutusta pyritään vähentämään (sisälämpötila, lämmön esteetön kulku, lämpöhävikin ehkäisy)?

Mitkä ovat merkittävimmät vedenkulutuskohteet?

Miten vedenkulutusta pyritään vähentämään?

Onko järjestetty sähkön-, lämmön- ja vedenkulutuksen seurannat?

Seurataanko kopiopaperin käyttö- tai tilausmääriä, kuka seuraa?

Onko tarpeettoman tulostuksen ja kopioinnin vähentämistä koskevaa ohjeistusta, missä?

Onko oletusasetuksena kaksipuolinen tulostus ja/tai kopiointi?

Mitkä jätteet lajitellaan erikseen sekajätteestä?

Seurataanko jätteiden syntymistä ja jätehuoltokustannuksia, kuka seuraa?

Kuka vastaa vaarallisten jätteiden (esim. käytetyt loisteputket) jätehuollosta?

Mitkä ovat tärkeimpiä sähkön-, lämmön-, veden- ja kopiopaperin kulutusta sekä jätehuollon kehittämistä koskevia kehittämistarpeita työpaikallanne?

Sähkö:

Lämpö:

Vesi:

Kopiopaperi:

Jätehuolto:

Koulut ja päiväkodit: Millä tavoin lapset otetaan mukaan kestäväin kehityksen toteutukseen?

Liite 4

Suunnitelma ekotukitoiminnan käynnistämisestä työpaikalla

Toimipisteiden nimi:

Vastaaajien nimet:

1. Energia

Mitä energiankulutusta (sähkö, lämpö) vähentäviä toimenpiteitä työpaikallanne on tavoitteena käynnistää?
Sähkönkulutus (valaistus, muut sähkölaitteet):
Lämmönkulutus (sisälämpötila, lämmön esteetön kulku, lämpöhävikin ehkäisy):
Miten kyseiset energiankulutuksen vähentämistoimenpiteet tullaan toteuttamaan (käytännön toimenpiteet, tiedotus, opastus, ohjeistus)?
Milloin energiankulutuksen vähentämistoimenpiteet käynnistetään?
Kuka tai ketkä ovat toimenpiteiden toteutuksen vastuuhenkilöitä?

2. Vesi

Mitkä ovat työyksikkönne merkittävimmät vedenkulutuskohteet ja -laitteet?
Miten tarpeetonta vedenkulutusta tullaan jatkossa välttämään (tiedotus, ohjeistus, opastus, vedenpaineen vähentäminen, liiketunnistimilla toimivat vesikalusteet)?
Milloin vedenkulutuksen vähentämistoimenpiteet käynnistetään?
Kuka tai ketkä ovat toimenpiteiden toteutuksen vastuuhenkilöitä?

3. Kopiopaperi

Millä keinoin kopiopaperin kulutusta on tavoitteena jatkossa vähentää (esim. ohjeistus, kaksipuoliset tulostusasetukset, sähköinen arkistointi jne.)?
Milloin kopiopaperin kulutuksen vähentämistoimenpiteet aloitetaan?
Kuka tai ketkä järjestävät toimenpiteiden toteutuksen?
Seurataanko kopiopaperin kulutus- tai tilausmääriä (kuka seuraa)?

4. Ruokailu

Miten ruokahävikkiä pyritään tällä hetkellä työpaikallanne vähentämään?
Koulut ja päiväkodit: onko henkilökunnalla oikeus ostaa tuoretta ylijäämäruokaa?
Koulut ja päiväkodit: Onko eläkeläisillä ja vähävaraisilla oikeus tulla toimipisteeseen ruokailemaan?
Millä keinoin ruokahävikkiä tullaan jatkossa työpaikallanne nykyisestäään vähentämään?

5. Jätehuolto

Mitkä jätteet lajitellaan työpaikallanne nykyisin erikseen sekajätteestä?
Miten jätteiden lajittelua tullaan jatkossa kehittämään?
Milloin kyseiset kehittämistoimenpiteet toteutetaan?
Kuka tai ketkä vastaavat toimenpiteiden toteutuksesta?

6. Liikkuminen

Millä keinoin henkilöuntaa tullaan kannustamaan kevyen- ja julkisen liikenteen osuuden lisäämiseen työmatkaliikenteessä?
--

7. Palkitseminen

Miten henkilöuntaa tullaan palkitsemaan osallistumisesta työpaikan ympäristöasioiden kehittämiseen sekä sitä kautta saavutettavista hyödyistä?
--

Lähetä tämä lomake vastattuna Tapanille sähköpostiosoitteeseen:
tapani.hanninen@tuusula.fi

Kiitos!

Liite 5

Kyselylomake ekotukitoiminnan nykytilanteesta ja kehittämistarpeista

Kiinteistön nimi:

Vastaajien nimet:

1. Onko ekotukitoiminnan toteutus toiminut Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen –hankkeen aikana työpaikallanne riittävän hyvin yhteistyössä työntekijöiden kanssa vai onko sen toteutus jäänyt liaksi ekotukihenkilöiden oman aktiivisuuden varaan?
2. Millainen asenne johdolla on ollut ekotukitoimintaa kohtaan?
3. Oletteko saaneet johdolta riittävästi tukea ekotukitoiminnan toteutukseen?
4. Mitä muuta konkreettista tukea tai konsultointia olisitte tarvinneet ekotukitoiminnan toteutuksessa ja edelleen kehittämisessä?
5. Mitä sähkön, lämmön, veden ja kopiopaperin kulutuksen vähentämistä sekä jätehuollon kehittämistä koskevia toimenpiteitä työpaikallanne on hankkeen aikana toteutettu (listaus toimenpiteistä)?

6. Minkä toimenpiteiden toteutus on onnistunut hyvin?
7. Minkä toimenpiteiden toteutus ei ole onnistunut riittävän hyvin tai ei ollenkaan?
8. Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet siihen, että toimenpiteiden toteutus on onnistunut?
9. Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet siihen, että toimenpiteiden toteutus ei ole onnistunut?
10. Millaisia ekotukitoiminnan kehittämistarpeita työpaikallanne on tällä hetkellä?
11. Millaista tukea tarvitsette kyseisten kehittämistarpeiden toteutukseen?

12. Miten tarvittava tuki voidaan mielestänne parhaiten järjestää?	
13. Mitkä tekijät parhaiten motivoivat teitä ekotukitoiminnan toteutukseen ja edelleen kehittämiseen?	
14. Kommentteja ja palautetta Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen – hankkeesta eli mikä on ollut tähän mennessä hyvää ja mikä huonoa? Millä tavoin hanketta tulisi kehittää?	
Hyvät asiat:	
Huonot asiat:	
Jatkokehittämistarpeet:	

Vastattu lomake lähetetään sähköpostin liitteenä Tapani Hänniselle
tapani.hanninen@tuusula.fi
 Tapani tekee vastauksista yhteenvedon, jota käsitellään kehittämistapaamisessa.

Vastausten pohjalta laaditaan kuntakohtainen ekotukitoiminnan kehittämissuunnitelma, joka toimitetaan oman kunnan ekotukihenkilöille, yhteystyöntekijöille, tilapäisille ja tekniselle johtajalle.

Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen –hanke Ekotukitoiminnan peruskoulutus

Teemana ekotukitoimintaan perehdyttäminen

Ajankohta: keskiviikko 13.4.2016 klo 12:30 – 15:30
Paikka: Järvenpää-talo, 1. kerros, kokoushuoneet 1 - 2
Hallintokatu 4, 04400 Järvenpää

Ohjelma

12:30	Tilaisuuden avaus <i>Ympäristönsuojelupäällikkö Tapio Reijonen, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus</i>
12:35	Hankkeen sisältö ja tavoitteet sekä yhteenveto ekotukitoiminnan alkukartoituksesta <i>Projektikoordinaattori Tapani Hänninen, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus</i>
13:50	Ekotukitoiminta omalla työpaikalla (energia, hankinnat, jätehuolto, liikkuminen) <i>Ympäristöasiantuntija Marika Visakova, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY</i>
14:15	Kahvit
14:30	Case Mäntsälän päiväkotiki Amandan - hyvillä ekotukitoimenpiteillä hyviä tuloksia <i>Päiväkodin johtaja Merja Hietala</i>
14:45	Energiatehokkuus ja jätehuollon kehittäminen kiinteistön näkökulmasta <i>Toimitusjohtaja Risto Tenhunen, osuuskunta ECO-ONE</i>
15:05	Case Pomaisten yhtenäiskoulu – energiatehokkuutta teknisillä energiatehokkuusparannuksilla <i>Toimitusjohtaja Risto Tenhunen, osuuskunta Eco-One</i>
15:20	Avoin keskustelu
15:30	Tilaisuuden yhteenveto ja lopetus <i>Tapio Reijonen, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus</i>

Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen –hanke Ekotukitoiminnan peruskoulutus keittiöhenkilöstölle

Teemana ekotukitoimintaan perehdyttäminen

Ajankohta: keskiviikko 6.4. klo 15:00 – 17:00
Paikka: Mäntsälän kunnantalo, kokoushuone 1 – 2 (2. kerros)
Heikinkuja 4, 04600 Mäntsälä

Ohjelma

15:00	Kahvit
15:10	Ekotukitoiminnalla Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen – hankkeen tavoitteiden toteutukseen: toiminnan alkukartoitus, käynnistäminen ja kehittäminen <i>Projektikoordinaattori Tapani Hänninen, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus</i>
15:50	Energia- ja materiaalihokkuuden edistäminen keittiötoiminnassa <i>Toimitusjohtaja Risto Tenhunen, osuuskunta ECO-ONE</i>
16:45	Ryhmätyö: oman keittiön kehittämiskohteet ja niiden arvottaminen <i>Risto Tenhunen</i>
16:55	Keskustelu Tilaisuuden yhteenveto ja lopetus <i>Tapani Hänninen</i>

Kiinteistöhoitajien energiatehokkuusiltapäivä

Ajankohta: Keskiviikko 26.10. klo 13:00 – 17:00

Paikka: Keuda Kerava, Sarviniitynkatu 9, 04200 Kerava

Ohjelma

Auditio:
13:00 – 16:00 Teemuennot ja -esitys

Teemoina rakennusten energiatehokkuuden ja sisäilman laadun parantaminen

- *Talokeskus Oy, 13:00 – 13:15:* kiinteistöjen energianhallinta
- *Motiva Oy, 13:15 – 13:45:* energiakatselmuksset ja energiatehokkuusparannuksilla saavutettavat säästöt
- *Case Tuusula, 13:45 – 14:15:* energiakatselmuksset kiinteistökohtaisten energiatehokkuusparannusten pohjana
- *Taiko, 14:15 – 14:45:* verkostoitumista sekä tutustumista tilaisuuden muihin tapahtumiin
- *Valtavalo Oy ja LuxTeam Oy, 14:45 – 15:15:* LED-valaisimet valaistuksen energia- ja kustannustehokkuuden edistäjinä
- *FCG-Consulting Oy, 15:15 – 15:45:* sisäilmaongelmien aiheuttajat, ennaltaehkäisy ja korjaaminen
- *Kyymyksiä, keskustelua ja kommentteja, 15:45 – 16:00*

Luentojen jälkeen jää vielä aikaa tutustua näyttelyihin, opiskelijoiden työnäytöksiin ja energiatehokkaaseen kiinteistöhuoltokalustoon

Ala-aula: esittelijät ja näyttelleasettajat, opiskelijoiden rekrytointipiste ja tarjoilu

Teemoina energiatehokas valaistus ja lämmitys, vettä säästävät vesikalusteet, kiinteistöjen hybridiratkaisut, maalämpö, kiinteistöautomaatiojärjestelmät sekä hyvin järjestetty jätahuolto kaupungin kiinteistöissä

- *esittelijöinä ja näyttelleasettajina ovat Hydrocell, Oilon, Valtavalo, Suomen talokeskus, Kiinteistöalan Kustannus, Mestari toiminta, Motiva, Keuda, IKV-kiinteistöteknikka ja Pestok*
- kiinteistöhoito-opiskelijoiden työllistämisen rekrytointipiste
- tilaisuuden tarjoilu ja mahdollisuus verkostoitumiseen

Tilaisuuksien kiinteistöhoito-opiskelijoiden työnäytökset

Oppilaitoksen piha-alue: energiatehokkaan kiinteistöhuoltokaluston esittely, Oy Huko Ground & Garden Ab

Ohjelmaan osallistuminen on maksutonta, kuten myös tarjoilla olevat iltapäiväkahvit. Lisäksi on mahdollisuus asioida omakustanteisesti opiskelijaravintola Operassa.

Tilaisuuden järjestäjät:

Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda, Mestari toiminta Oy, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus ja osuuskunta Eco-One

Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen –hanke Ekotukikoulutus kiinteistöjen käyttäjille

Pääteemoina työyhteisön motivointi sekä lasten ja nuorten osallistuminen ympäristötyöhön

Ajankohta: torstai 24.11.2016 klo 12:30 – 15:30

Paikka: Järvenpää-talo, 1. kerros, kokoushuoneet 1 - 4
Hallintokatu 4, 04400 Järvenpää

Ohjelma

12:30 Tilaisuuden avaus
Tapari Hänninen, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

12:35 Kierotulouden ABC
Ville Heinilä, Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy

13:05 Työpajojen alustus:
Työpaja 1. Työyhteisön motivointi
Työpaja 2. Lasten ja nuorten osallistuminen ympäristötyöhön
Ville Heinilä ja Anu Kaila, Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy

13:35 Kahvit

13:55 Työpajatyöskentelyä ohjeiden mukaan (voi valita, kumpaan työpajaan osallistuu)

15:15 Avoin keskustelu

15:25 Tilaisuuden yhteenveto ja lopetus
Tapari Hänninen, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus